

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kapitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.— **DELAVSKI LIST** POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Boji med Grki in Turki. Grška blokada Dardanel.

LDU Atene, 17. aprila. (Radio Grič) List »Hesperin« piše, da se grško javno mnenje že dalje časa vprašuje, ali naj se dela še nadalje razlika med obema turškima vladama, potem ko sta se dogovorila Tevrik paša in Bekir Sami bej. Obstojte tudi še drugi znaki o zvezah med Carigradom in Angoro. Nerazumljivo je, da se morajo Grki boriti v Mali Aziji, dočim se nahaja glavno mesto Turške tako blizu.

LDU Atene, 17. aprila. (Radio Grič) »Athenaiki« doznava iz Carigrada, da je vest o predstoječi blokadi Dardanel po grškem brodogradu iznenadila tamošnje turške kroge. Prvo preiskovanje ladij se vrši v skladu z odredbami mednarodnega pomor-

skega zakona.

LDU Atene, 17. apr. (Agence d'Athènes) Blokada Dardanel po helenskem brodogradu se izvaja v zmislu mednarodnih določil. Grki imajo še vedno v svoji posesti Burso in Afium-Karahissar, o katerih so turška poročila javljala, da so jih zavzeli Turki.

LDU Pariz, 18. aprila. (Havas) Londonski listi priobčujejo vest iz Carigrada, po kateri so kemalisti začeli zopet s prodiranjem in so prišli že 3 km do Ismida. Na prošnjo ameriške pomožne družbe so obljubili Turki, kakor tudi Grki, da mesta ne bodo obstreljevali, ker je pribežalo vanj mnogo žensk in otrok.

Za politično in gospodarsko enakopravnost ljudstva.

IZ GOVORA DR. KOROŠCA V SEJI KONSTITUANTE DNE 15. APRILA 1921.

Gospodje! Ustavodajni skupščini je predložen načrt ustave, ki je bil sprejet v ustavnem odboru. V odvojenem mišljenju ustavnega načrta Jugoslovanskega kluba smo mi razložili svoje stališče v ustavnem vprašanju, ki odgovarja našemu političnemu prepričanju.

USTAVA NAJ ZADOVOLJI VSA TRI PLEMENA!

Misel, ki nas je vodila v našem ustavnem načrtu, je bila ta, da damo narodu tako ustavo, ki se ozira na sedanje njegove kulturne in gospodarske razmere, — ustavo, ki bi mogla naš narod zadovoljiti. Nam, gospodje, ni glavno, da se donese popolnoma dovršen mehanično-juridičen aparat, stroj države, ki je zgrajen po teoretični vedi o organizaciji države, pač pa nam je glavno, da donesemo ustavo, ki daje državi nalogo, da štiti pravice svojih državljanov in da skrbi za pospeševanje njegovih gospodarskih razmer.

Stavbenik ne gradi hiše po kakšnem fantastičnem planu, ampak jo gradi tako, kakor to zahtevajo potrebe rodbine. Prav tako je najboljši tisti učitelj, ki zna svoje pedagoško delo individualizirati, ki ve, da je treba imeti pred očmi posamezne želje. Tudi jaz mislim, da je največji znak kulture ustavodajne skupščine, ako zna donesti tako ustavo, ki odgovarja kulturnim in gospodarskim ter državopravnim potrebam ne le enega dela naroda, temveč celokupnega naroda. (Ploskanje.)

ODPRIMO VRATA DEMOKRATIZACIJI JAVNEGA ŽIVLJENJA!

Ljudstvo danes zahteva, da mu ta ustavodajna skupščina zagotovi demokratizacijo v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Vsak posameznik v naši državi in v človeški družbi sploh hoče biti politično in gospodarsko enakopraven. Nikdo izmed nas počne nikakršne premoči, pa bodisi kakršnekoli. Mi vemo, da je francoska revolucija otvorila boj za politično demokratizacijo. Z boji leta 1848. so se odprla vrata narodni demokratizaciji, s svetovno vojno pa je prišel boj za socialno in gospodarsko demokratizacijo, boj za socialno in gospodarsko enakopravnost v akutni stadij. Zaradi tega mi mislimo, da ne smemo odreči našemu narodu v ustavi nikake enakopravnosti, pač pa moramo odpreti vrata, da si more zgraditi tudi gospodarsko, socialno in državno-politično enakopravnost.

ZA SOCIALNO-GOSPODARSKO ZBORNIČO.

Oddelek IV. vladnega načrta ustave govori o državni oblasti. Državno oblast v državi vrši kralj in skupščina. Vladni načrt ustave ima samo eno skupščino, ki bi morala dati vse politične, kulturne, gospodarske in socialne zakone. To je pa ogromna naloga. Mi vsi vemo, da je splošno mnenje, da parlamenti s splošno in enako volivno pravico ne morejo in niso sposobni vršiti to ogromno nalogo v zakonodaji, ki je narodu potrebna, da ne morejo vršiti te naloge s tisto brzino, ki je v tem času potrebna. Mi vemo, da boljševidni imenujejo naš parlament s splošno in enako volivno pravico z imenom »brbljavi parlament«. Tu se mnogo govori, ker narod zahteva, da se mnoge sliši o njegovih poslancih. To smo mi vsi čutili in tudi naš ustavni odbor je

mislil na to, kako bi mogel priti iz tega položaja, in zato je predlagal v svojem ustavnem načrtu takozvani »privredni svet«.

Ta »privredni svet« (gospodarski svet) pa ni nikakršen parlament in nima zakonodavne oblasti. Odbor je čutil, da to ni dovolj, in mi vidimo v prehodnih naredbah zopet neki surogat za drugo skupščino; ta surogat je ojačeni ustavni odbor. Ta pomnoženi ustavni odbor more s skrajšanim postopanjem donesati zakonske predloge, ki potem pridejo v ustavotvorno skupščino z »da« in »ne«. To tudi ni zakonodajno telo, pač pa je samo surogat zakonodajnega telesa. Vendar pa ta predlog izvira iz čustva in prepričanja, da naš politični dom ne more vršiti onih dolžnosti, ki bi jih moral vršiti. Zaradi tega naša skupina, Jugoslovanski klub, predlaga, da poleg politične skupščine ustanovimo še eno skupščino, ki naj bi bila popolnoma enakopravna politični skupščini. Ta druga skupščina bi bila istotako zakonodajna. Tako bi se prvi skupščini predlagali zakonski predlogi, ki bi se nanašali na pragmatična in narodno-politična vprašanja. Druga skupščina bi bila popolnoma enakopravna prvi skupščini in bi imela donesati zakone socialne in gospodarske prirode.

DELOKROG SOCIALNO-GOSPODARSKE ZBORNIČE.

Gospodarsko in socialno življenje zahteva, posebno sedaj po ujedinjenju toliko dela, da ga ena skupščina, ki se mora baviti z narodno-političnimi vprašanji, ne more vršiti. Zato mislim, da je popolnoma naravno — to se je videlo tudi pri delu ustavnega odbora, — da se ustvari še ena tej enakopravna zakonodajna skupščina. (Medklic: »Kakšna bi bila kompetenca socialno-gospodarske skupščine?«) Jaz mislim, da mene o tej stvari ni treba še posebej vprašati; dovolj je, da se prečita naš ustavni načrt, v katerem je tako točno, kakor v nobenem drugem ustavnem predlogu, povedano, kako je treba to stvar izpeljati. Jaz paudarjam samo to, da bi v kompetenco drugega doma spadale socialno-gospodarske stvari, ki so našete v našem ustavnem načrtu. Drugi dom bi bil voljen od posameznih stanov in stanovskih organizacij. Mi smo vsi prepričani, da je sedaj prišel čas, ko se stanovi čutijo bolj nego kdaj prej kot celota. Sedaj je čas stanovske organizacije. Vi vidite, gospodje, da se vsi stanovi organizirajo in da zahtevajo udeležbo pri zakonodaji. V to drugo zbornico hočemo poklicati vse stanove, da izenačimo stanovska nasprotja. Kdor misli demokratično, v duhu demokratizacije vsega našega gospodarskega življenja, ta ne more tako na kratko, samo z eno besedo odbiti naših predlogov o socialno-gospodarskih odredbah.

Včeraj je rekel neki govornik, da socialno-gospodarske določbe, kakršne so v vladnem ustavnem načrtu, ne pomenjajo ničesar. Jaz bi mogel s svoje strani reči, da je hvalevredno, ker je naša vladna večina sprejela v načrt tudi socialno-gospodarske določbe. Ako pogledamo češko, poljsko in nemško-avstrijsko ustavo ter vse ostale ustave, ki so donešene po vojni, izvzemši Rusijo in Nemčijo, tedaj moramo reči, da je to velik napredek. (Ugovarjanje iz centra: »Kaj je z ustavo Reke?«) To

je šala. Kakšno ustavo bo Reka dobila, tega mi ne vemo in na to moramo počakati. Mi smo dali v ustavo socialne določbe, na katere moremo biti ponosni. To je splošno stališče, gospodje! (Medklic poslanca Etbina Kristana.) Glede organizacije gospodarskega in socialnega življenja v naši državi moram reči gospodu Kristanu, da se strinjам z njegovim mnenjem, da je vlada napravila tukaj namesto celega koraka samo

polovico koraka. To je samo začetek, toda ni vse. V teh socialno-gospodarskih določbah je predlagano, da se zemlja socializira, da se velika posestva in gozdovi razdele. Popolnoma dobro! Toda, ko je vladna večina bila že na potu socializiranja zemlje, tedaj ne razumem, zakaj ni storila še logično korak dalje, in si ni prisvojila tudi načela socializacije v industrijskih podjetjih, v hišah in v kapitalih?

Občinske volitve.

Krajevni odbor SLS za frančiškanski in kolizejski okraj ima danes ob pol 7. uri sejo v Jugoslovanski tiskarni, I. nadstropje. Pridite vsi, ker je seja važna! — Predsednik.

Shod somišljenikov SLS šentpeterskega in vodmatskega okraja bo danes ob pol 8. uri zvečer v šentpeterski prosveti. Somišljeniki pridite vsi!

Ljubljansko občinsko gospodarstvo.

V sobotnem »Narodu« nekdo pere liberalno večino v občinskem svetu, češ da bi bilo lahko v Ljubljani dovolj stanovanj, ko bi bivši deželni odbor ne bil preprečeval zgradbe Kreditne banke pred Slonom. Na to moramo odgovoriti, da stavba, ki se je nameravala zidati pred Slonom in ki se je sedaj tudi pričela graditi, ni bila nikaka stanovanjska hiša, marveč poslopje banke, ki je hotela postaviti na tem stavbišču svojo palačo za uradne prostore. V tej palači bi bila seveda še sijajna restavracija in kavarna ter hotel. Deželni odbor pa je nasprotoval tej bančni stavbi tedaj zato, ker je mesto ta dragoceni prostor banki mnogo prepročeni hotelo odstopiti. Zvez med magistratom in Kreditno banko ne bomo omenjali!

Druga stvar je, ki jo moramo osvetliti! Mestna občina ljubljanska pod vlado liberalne stranke nikdar ni imela smisla za socialno delo v prid delavstvu in drugim »nižjim slojem«, kakor liberalci nazivajo vse, ki niso sedeli na kapitalih. Ko je hotelo Delavsko stavbeno društvo, ki ga je vodil dr. Krek, zidati delavske hiše v Trnovem, mu tega liberalni magistrat ni dovolil. Društvo je hotelo zidati hišice za eno družino z vrtičkom, kar je neizmerne socialnega pomena za delavstvo. Tega magistrat ni dovolil, češ da v Ljubljano spadajo le visoke in lepe stavbe. Tako je liberalna večina odpravljala stanovanjsko bedo že pred 20 leti. Za reveža ta gospoda nikdar ni imela smisla. Bolj so se ji smilili milijonarji, ki jih je dr. Gosar priganjal, naj zidajo.

Kako je s tramvajem, elektriko, tržnico, preskrbo z mesom itd. — o tem bomo še poročali več!

RUDARSKI ŠTRAJK NA ANGLEŠKEM.

LDU London, 16. aprila. (Reuter) Konferenca rudarskih odposlancev se gostane dne 25. aprila v Londonu. Do tega časa se v nobenem rudniku ne začne delo.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 18. aprila. (Izvirno) Današnja predborza notira sledeče kurze: Dunaj 22.50; Italija 670 (tendenco slaba); London 560; Pariz 10.16; Berlin 227; Praga 197.50; New York 143—144.

Gledališki škandal.

Vedno isti repertoar, slaba zasedba vlog, uničujoča kritika g. kapelnika Ungerja, ki je dokazal popolno nezmožnost ravnatelja opere, g. Rukavine itd., vse to je bilo vzrok, da je bilo v zadnjem času gledališče skoraj vedno prazno. Ne malo sem bil presenečen, ko sem prišel v soboto zvečer v opero in videl, da je nabito polna. Še bolj pa sem se začudil, ko sem ob motrenju publike spoznal med njo nebroj detektivov, gledaliških uslužbencev z ženami in otroci, na dijaškem stojišču pa precej mesarskih in drugih vajencev, ki so bolj krepkih rok. Tovariš, ki je sedel poleg mene, je bil bolj informiran in mi je povedal, da je vse te ljudi najela uprava, da naredo aplavz in ovacije kapelniku g. Rukavini in pevu ter pretepaču g. Kovaču. Zato so dobili brezplačne vstopnice. Vstopnice so bile pisane z roko in so glasile za več oseb. Po prvem dejanju je ves ta »kritičen publikum« pričel bur-

no aplavdirati, dočim so ostali, nejevoljni nad takim izzivanjem, pričeli žvižgati in klicati proti upravi. To se je stopnjevalo, ko je bil g. Kovaču izročen venec z napisom: Akademsko omladina. (Venec je kupil neki gojenec Obrtne šole Medven in ga tudi izročil. Kakor čujemo, namerava akademska omladina proti tej zlorabi protestirati in zahtevati, da se ta mladenič kaznuje.)

Brutalen nastop policije.

Sedaj pa je vdrla policija na galerijo in dijaško stojišče in pričela z aretacijami vseh, ki so jih najeti aplavderji kaj pridno denuncirali. Pri tem je nastopala tako nasilno, da se je moral vsakdo zgražati. Akademika S. so stražniki zvezali z vrvmi in ga odpeljali. Akademik B. je bil ranjen do krvi. G. P. so hoteli vreči iz lože v parter in se je komaj ubranil.

Demonstracije med drugim dejanjem.

Ko je v drugem dejanju nastopil g. Kovač, so ponovno pričeli žvižgati. G. Levar je vzkliknil: »To je škandal! Ne pojem več!« Policija je tudi sedaj aretirala več oseb. Predstava je mogla nadaljevati šele potem, ko je g. Levar požrl svojo besedo in ko je policija aretirala tudi več najetih aplavderjev in izzivačev (»Jutro« imenuje ljudi »našec« — jasen dokaz, kdo je demonstracije aranžiral.)

Gledališka pisarna — stražnica.

Vse aretirance so z brutalno silo vodili s sedežev in stojišč po koridorjih ob suvanju aplavderjev v gledališko pisarno ravnatelja, kjer so jih legitimirali. Aretiranih je bilo 29 oseb, izključno sami akademiki. Med njimi se nahajajo mlajši pisatelji, pesniki, slikarji, glasbeniki itd.

Postopanje policije.

Postopanje policije se najbolj jasno vidi v dejstvu, da svojih aretirancev ni ščitila pred dejanskimi napadi opernega osebja in tudi g. Rukavine, ki so v zakulisnem koridorju, tja prignane aretirance suvali in tolkli. Dalje iz dejstva, da je bil izzivač Medven, ki je insultiral nekega gospoda, takoj izpuščen, ko je povedal, da je on prinesel venec za g. Kovača. — Zdi se, da je policija delovala po »višjem nalogu«.

Komični prizori.

Mala pisarna gledališkega ravnatelja je bila kmalu nabito polna aretirancev. Akademiki so protestirali proti brutalnostim in zahtevali, da se jih po legitimiranju spusti, na kar se jim je policija ironično smejala. Svečan je bil trenutek, ko je policijski nadzornik izjavil: »V imenu zakona ste vsi aretirani. V spremstvu močne eskorte odidete vsi na policijsko ravnateljstvo, kjer se bo proti vam nadalje postopalo.« — Aretiranci so bili proglašeni za veleizdajalce, ker so demonstrirali proti g. Rukavini, ki je odlikovan z redom sv. Save III. vrste. — Za kulisami se je z velikim zanimanjem sukal tudi velebankir g. Praprotnik. S kako pravico?

Aretiranci izpuščeni.

Aretirance so odvedli na policijsko ravnateljstvo, odkoder so jih po zaslišanju pozno v noč izpustili.

Demonstracije na ulici.

Ko se je g. Kovač vračal domov, so ga pasantje, ko so ga spoznali, izžvižgali.

Kritika policije se nadaljuje.

Včeraj je bilo gledališče zopet zasedeno od policije, ki je zastražila vse vhode na dijaško stojišče in galerijo in ni pustila nobenega notri, četudi so imeli vstopnice.

Deželna vlada tudi med kritiki.

Kakor čujemo, je deželna vlada dala policiji nalog, naj na »energičen način« postopa proti osebju, ki niso zadovoljne z umetnostjo g. Rukavine.

Širite „NOVI ČAS“

Politični dogodki.

Ameriško brodovje zapušča Jadransko morje. Po naredbi iz Washingtona bo ameriška flota, ki je imela nalogo, da prepreči vse eventualne spopade na Jadranskem morju, zpuščila našo obalo. Ameriški admiral Andrews bo prišel v Belgrad, da se poslovi od naših merodajnih faktorjev, katerim je storil neprecenljive usluge. Zato ga bo v posebni avdijenci sprejel regent prestolonaslednik in ministrski predsednik g. Pašić.

Posojilo za železnice. Doznava se, da namerava vlada najeti večje posojilo za obnovo onih investicij na železnicah, ki se ne morejo nabaviti z rednimi finančnimi sredstvi. Višina in oblika posojila še ni določena.

Za prost uvoz papirja. Iz Belgrada poročajo: Zveza grafičnih podjetij v naši kraljevini je pri finančnem in prosvetnem ministru vložila predstavko o stanju tiskarske industrije pri nas. Zveza zahteva, da se obremeniti s carino uvoz v našem jeziku v inozemstvu tiskanih knjig ali pa da se s tiskarji postopa kakor z izdajatelji knjig in da se tiskarne osvobodijo plačila carine za tiskarski material in papir, ker izdajatelj, ki so oproščeni carine na knjige, država favorizira na škodo tiskarjev. — Nam se zdi, da je pri tem treba upoštevati tudi papirniško industrijo. Naj se oproste carine surovine, pa bo papir cenejši in s tem zadoščeno na vse strani.

Pod krinko dijaške internacionale. Svobodomiselnost dijaštvo je zborovalo pretekli teden v Pragi. »Narodna Politika« z dne 16. aprila prinaša zanimivo poročilo o tem dijaškem mednarodnem kongresu v Pragi, ki se je vršil od 29. marca do 8. aprila. Kongres je jasno pokazal, da je bila njegova tendenca samo trik entente proti Nemčiji in katoliškemu pokretu ter obenem agitacijska pomoč češkemu demokratu za razširjanje protestantizma in »narodne cerkve«. Španska je bila od kon-ganizacija na španskem katoliška. Dalje niso bili sprejeti v internacionalo Ukrajinci (glasovali so proti tudi jugoslovanski »demokratski« delegati, čeprav so nekateri v Ljubljani še pred odhodom prekipevali slovske vzajemnosti), dalje niso bili poleg Irci in Škoti (!), tudi Skandinavija ni bila zastopana. Nemščino kot občevalni jezik niso smeli rabiti. Največji del programa je obstojal v izletih v »krasno prirodo«, čajankah in banketih. Deficit za ta mednarodni zabavni sestanek bo krila češka vlada. Kongres je bil prava blamaža in polom »liberalne internacionale«, — za katero je tudi naša vlada štela lepe tisočake iz žepov davkoplačevalcev.

Dnevni dogodki.

Iz sokolskega tabora. Kakor poročajo zagrebški listi, je zagrebško sokolsko društvo poslalo v Ljubljano k zvezi 12 člansko deputacijo, ki je zahtevala, naj se hrvatskemu Sokolu dovoli lastna župa, ali pa bo izstopil iz Jugoslovanske sokolske zveze. Zvezin odbor je izjavil, da te stvari ne more rešiti sam, ampak jo bo predložil osrednjemu odboru.

Na izrednem mnogobrojno obisknem občnem zboru slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani je bil sprejet predlog, da se predlaga ministru za narodno zdravje za sanitetnega šefa za Slo-

venijo in Istro mestni fizik v Ljubljani g. dr. Otmar Krajec.

Za ruske begunce. Te dni sta prišla v Belgrad dva člana komisije Mednarodnega rdečega križa, da se poučita o razmerah, v katerih se nahajajo ruski begunci.

Nemške lokomotive in vagoni. Minister zaobračaja je sklenil, da se sprejme ponudba nemške tvrdke, ki hoče v imenu nemške reparacije dobaviti 10 lokomotiv in 2000 tovornih vagonov.

Kolesi vredni 2500 kron ukradeni sta bili izpod kozolca Franciški Vidic iz Sostrega.

Velika poplava. Vsled zadnjega močnega deževja in včerajšnjega gostega snežnega meteža so potoki in reke zelo narasli. Ljubljana je zstopila iz svojih bregov in poplavila barje. V nekaj trenutkih je močno narasla. Razni hudourniki na Gorenskem so v divjem elementu in povzročajo mnogo škode. Sava je močno narasla, istotako Savinja. Obe reki sta odnesli mnogo splavov in lesa. Pri Zidanem mostu sta utonila dva splavarja, ker jima je voda odnesla velik splav.

Ljubljanski dogodki.

Umrl je finančni svetnik v pokoju, g. Franc Zajec. N. v m. p!

Rokodolski dom. Danes zvečer ob 8. v dvorani sestanek obrtnikov in predavanje.

Velika škoda po snegu. V nedeljo 17. t. m. ob zgodnjih jutranjih urah je po dvadnevem silnem deževnem nalivu začelo snežiti. Zelo mokri sneg je vsled svoje teže povzročil po nasadih, drevoredih in vrtovih znatno škodo. Sneg, težak in moker, je polomil mnogo drevec. V drevoredu »Zvezdi« je včeraj zjutraj sneg odkrnil močno in debelo glavno vejo košatega kostanja.

Škoda pri telefonu. Včerajšnji sneg je napravil po mestu mnogo škode. Potrgane so zelo številne telefonske in brzojavne žice, tako da je lokalni telefonski promet delno ukinjen.

Maksimalne cene mesa. Deželna vlada je naročila mestnemu magistratu ljubljanskemu, da naj določi za prodajo govejega mesa primerne maksimalne cene. Ako bi se mesarji protivili prodajati meso po maksimalnih cenah, naj mestni magistrat postopa proti njim z vso strogostjo ter jim odvzame tudi obrtne pravice in poslovne prostore.

Fašistovski izgredi pri »Slonu«. V restavraciji pri »Slonu« so sinoči okoli 9. ure nastali silni izgredi proti nemškimi in italijanskim verižnikom. Prepri oziroma izgredi so nastali vsled neke izjave nemškega verižnika. V petih minutah je bila restavracija popolnoma izpraznjena. Škode na opravi ni bilo. Restavrater Zalaznik ima škodo samo na jedi in pijači. Verižniki so jo urnih krač pobrali iz dvorane, ko se je začul gromovit klic: »Bombe sem!...« Policija ni imela povoda uradno kako osebo aretirati.

Pijančevanje. Ker se pijančevanje vzlic strogim protialkoholnim odredbam nadaljuje, opozarja policijsko ravnateljstvo, da se bo v bodoče proti vsakemu začasnemu pijancu z vso strogostjo policijsko-kazensko postopalo v zmislu ministrske naredbe z dne 13. novembra 1919, kakor tudi po naredbi z dne 26. junija 1854. Vsakega aretiranelega pijanca brez razlike stanu se bo pridržalo najprvo v policijskih zaporih in se ga bo šele popolnoma trezne-

ga zaslislalo. Pijanci, ki bodo aretirani zvečer ali ponoči, ostanejo čez noč v policijskih zaporih.

Iz Razmere v mestni klavnici. Naš informator nam piše: Popolnoma verodostojno smo ugotovili, da ravnatelj mestne klavnice prejema mnogo denarja od trgovcev, ki koljejo v mestni klavnici, ne skrbi pa prav nič za to, da bi bil ljubljanski trg z mesom preskrbljen »Narod« se zdaj na zelo nespreten in zakrkljiv način sklicuje na ministrstvo, ki je izbralo ravno g. ravnatelja Skaleta, da nadzira izvoz mesa in za to prejema od izvoznikov lepe nagrade. Prav nič ne dvomimo, da se je častnemu članu Sokola posrečilo dokazati pri ministru, kakor je n. pr. Pucelj ali pa njegov prednik, dokazati, da je g. Skaleta kot bivši trgovec najbolj sposoben nadzorovati izvoz. Nadzor se je kratkoma odzvel državnim živinodravnikom, ki so v primeru z njim nadzorstvo skoro brezplačno opravljali; če bi bilo pri tem ostalo in bi bil g. ravnatelj primoran za svojo uporabo kupovati meso na trgu, bi bil gotovo pravočasno gospode na magistratu opozoril, da je mestno prebivalstvo neizmerno prikrajšano. Po Narodovi logiki ima g. ravnatelj popolnoma proste roke kot mestni uslužbenec; če mu res ni za nič drugega skrbeti, kakor da drugi meso ogledajo in štempljajo, potem bi ta posej lahko opravljal zadnji užitinski paznik in bi bil g. Skaleta popolnoma odveč kot ravnatelj mestne klavnice, ki je glasom naših poizvedb najbolj plačan mestni uslužbenec in se ne bi vrhutega še toliko pehal za novo službo: nadzorstvo mesnega izvoza. Nam pa se zdi, da bi g. ravnatelj s svojimi 50 letnimi gotovo bogatimi skušnjami na trgovskem in ravnateljskem polju lahko mnogo doprinesel, da se izvoz zadovoljivo regulira, če ne bi prihajal v poštev njegov lastni žep. Ker je materialno zelo dobro podprt — v najugodnejšem času je prodal dve hiši in je še posestnik doma, za katerega ga zavida najvišji uradnik, — bi bilo to zanj pač mala žrtev v primeri z zavest-

jo, da je nekaj storil v javni prid v času, ko so razni rodoljubi plesali okolo zlatega teleta. — V ponedeljek je se deputacija občinskega sveta, menda zato, ker smo mi dregali, podala k predsedniku deželne vlade. Mi nismo zato, da se izvoz živine in mesa kratkoma prepove, pač pa zahtevamo, da se ozira na potrebe revnega delavca in uradnika, da si pri tej draginji more privoščiti košček mesa, nikdar pa ne bomo zagovarjali sinekur, ki se ne dajo spraviti v sklad z dolžnostmi javnega uslužbenca. — Če »Narod« tako dobro pozna naše sodružnike izven uredništva, naj opusti namigavanje in jih imenuje s polnim imenom, da se jim da prilika zavzeti stališče, če se jim bo zdelo primerno.

Naša društva.

Zveza trg. in priv. nameščencev. Poziv! Prosim, da se odzove na novo izvoljeni odbor vabilu na sejo Zveze trg. in priv. nameščencev, ki se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih Stari trg št. 2. Prosimo točnosti in sigurne udeležbe, kajti brez dela ni jela. — Tajnik.

Osrednji odbor Slov. dij. zveze ima jutri, v torek, 19. aprila v pisarni SKSZ v II. nadstr. Ljudskega doma velevažno sejo. Navzočnost vseh tovarišev odbornikov je nujno potrebna. Začetek seje točno ob 17. uri. — Predsednik SDZ.

Verskoznanstveni odsek »Zvezde« ima jutri 19. aprila ob 19. uri v II. nadstr. Ljudskega doma svoj redni sestanek. Vse tovarišice članice »Zvezde« iskreno vabljeni. — Načelnica.

Odgovorni urednik Anton Marjaček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Štiri milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju igralec Državne Razredne Loterije.

Premio 320.000— kron
v tretjem razredu in premijo v četrtem
400.000— kron
sta zadeli srečki kupljeni pri

Zadružni Gospodarski banki.

Novo žrebanje

se vrši od 12. maja do 2. junija. Kdor je doslej igral, a še ni zadel, mora zamenjati srečke 4. razreda za nove srečke 5. razreda do 7. maja. Nova srečka stane kolikor stara: cela K 192, polovica K 96, četrtinka K 48, osminka K 24. Kdor še ni igral, a hoče igrati v petem razredu, mora plačati srečke vseh petih razredov, torej petkratni iznos.

ZADNJA PRILIKA!
Nekaj srečk ima še na razpolago

Zadružna Gospodarska banka d.

v Ljubljani, Dunajska c. 38.

E. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

Visoka gladijatorjeva postava je odšla urno po poti; suženj je gledal njegove lahke, postavne korake, dokler mu ni izginit izpred oči; zatem pa je sedel zopet na svoj prostor in iznova uprl oči v tla. Nema, nepremična njegova postava je bila kakor izklesana iz kamna. Njegovo srce pa — kdo si more v današnjih srečnejših časih misliti njegove boje, njegovo ganjenje?

»Ali smem vstopiti?« se je oglašil prijeten glas, »ali je tvoja gospodinja Julija doma?«

Suženj je mehnično namignil obiskovalki, naj vstopi. Ampak ženska, ki ga je ogovorila, ni mogla videti njegovega namiga, pa je boječe, a glasneje ponovila vprašanje.

»Saj sem že rekel,« je odgovoril suženj nevoljno, »pojdi dalje.«

»Hvala ti,« je rekla obiskovalka turobno, in suženj se je ganjen po glasu ozrl kviško ter spoznal slepo cvetličarico. Zalost ima sočutje z nesrečo — vstal je in jo je peljal do vrha sosednih stopnic, kjer je poklical sužnja in ji izročil slepo deklico.

SEDMO POGlavJE.

Toaletna soba pompejske lepote. — Važen razgovor med Julijo in Nidijo.

Elegantna Julija je sedela v svoji sobi sredi svojih suženj. Soba je bila majhna kakor spalnica, ki se je nahajala poleg nje, vendar pa je bila dokaj večja kakor navadne spalnice,

ki so bile povečini tako mičkene, da si more le malokdo ki ni videl teh spalnic celo po najimenitnejših hišah, ustvariti sodbo o mičkenih golobnjakih, po katerih se je pompejskim meščanom očitno videlo potrebno preživeti noč. Ampak postelja pri starodavnih ni bila oni imenitni, resni, važni del domačih skrivnosti kakor je pri nas dandanes. Ležišče samo je bilo bolj podobno jako ozki, majhni zofi, ki je bila tako lahka, da jo je vsakdo izlahka prenašal od kraja do kraja; ni dvoma, da so jih neprestano prenašali iz sobe do sobe, kakor jih je ravno bila volja ali kakoršen je bil letni čas. Ene strani hiše, kjer so bivali en mesec, so se bržčas drugi mesec zopet izogibali, tako občutljivi so bili prebivalci najkрасnejšega podnebja ob onih izpremembah solca in vetra, ki bi jih mi, ki smo vajeni ostrejšega severnega podnebja, komaj da občutili. Italijani onih časov so nadalje imeli čuden strah pred preveliko dnevno svetlobo; njihove zatemnjene sobe, ki se nam na prvi pogled vidijo kot posledica zanemarjenega stavbarstva, so bile uspeh natančnega proučevanja. Po svojih vrtovih in stebrenjih so vedno odganjali solnce, kedar je le prijalo njihovemu razkošnemu okusu. V notranjih prostorih svojih hiš so večinoma iskali hladu in sene.

Julijina sobana se je v tistem letnem času nahajala v spodnjem hišnem delu, ravno pred glavnimi sobami zgoraj in je bila obrnjena na vrt, s katerim je bila v isti višini. Samo skozi široka vrata, ki so bila steklena, so vanje prihajali jutranji žarki, njene oči pa, ki so bile vajene neke teme, so bile dovolj bistre, da so dodobra videle, katere barve ji najbolje pristojajo, katere vrsta rdečice je dajala

najlepši izraz njenim črnim očem in najbolj mladostno svežost njenim licem.

Na mizi, pred katero je sedela, je ležalo majhno okroglo zrcalo iz fino poliranega jekla, okrog zrcala pa so se v največjem redu vrstila lepotila in mazila, dišave in barve, dragulji in glavniki, trakovi in zlate zaponke, ki je vsem bilo usojeno povečati naravno dražestnost lepote. Skozi mrak v sobi je blestelo raznoliko, živo slikanje sten v vseh blestečih freskah pompejskega okusa. Pred toaletno mizo in pod Julijinimi nogami je bila razgrnjena preproga, ki so jo naredile jutrovske statve. V bližini na drugi mizi je bil srebrn umivalnik in vrč, ugasnjena svetilka izbranega dela, pa majhen zvitek iz papira, z najnežnejšimi Tibulovimi elegijami. Pred vrati, skozi katera si prišel v spalnico, je visela zavesa, bogato prevezena z zlatimi cvetlicami. Taka je bila toaletna soba lepote pred devetnajstimi stoletji.

Lepa Julija je malomarno slonela nazaj na svojem sedežu, ornatix pa (t. j. frizerka) je počasi nabirala kode drugega na drugega, spretno prepletala umetne z naravnimi in delala celo frizuro tako visoko, da je bilo videti, kakor da je glava sredi in ne na vrhu človeške postave.

Njena tunika temnoantarske barve, od katere so se temni lasje in nekoliko zagorela polt ugodno razlikovali, se ji je valila v širokih gubah do nog, ki so se nahajale v šolnih, ki so bili z belimi vrvicami pritrjeni okrog nežnih gležnjev, šolni sami pa so bili iz škrlata, narahlo navzgor zasukani, kakor dandanes turški šolni in posuti z zvezenimi biseri. Stara sužnja, izvedena od dolgih izkušnjah v

vseh toaletnih skrivnostih, je stala poleg frizerke, držala široki pas svoje gospodnje čez roko in dajala od časa do časa navodila o zgradbi naraščajoče frizure, vmes pa se laskala gospodnji.

»Vteknj ono buciko bolj na desno — nižje — neroda! Ali ne opaziš, kakošne so celo te krasne obrvi? Človek bi mislil, da Korino frizuraš, ki ima ves obraz na eni strani. Sedaj pa vpleti cvetlice — kaj, bedakinja — ne tistega temnega klinčka — te barve ne pristojajo bledim Kloridinihim licem — same najbolj žive cvetlice morejo prijati licu mlad Julije!«

»Narahlo,« je rekla gospodinja in ljuto udarila z majhno ного ob tla, »vlečeš mi lase kakor da bi plevel pulla.«

»Neroda!« je nadaljevala voditeljica, »ali še ne veš, kako nežna je tvoja gospodinja? Saj nimaš v roki debele žime tiste vdove Fulvije. No, sedaj pa trak — tako je prav. Zala Julija, poglej se v zrcalo — ali si kdaj videla tako dražestno bitje kakor si ti?«

Ko je bil po neštevilnih opazkah, težkočah in zakasnitvah zamotan stolp slednjič dovršen, je imela naslednja priprava podati očem izraz nežnega hrepenenja, in sicer s pomočjo temnega praška, ki so z njim namazali trepalnice in obrvi; majhen košček v obliki polumeseca izrezanega lepotilnega nalepka, ki so ga večje namestile ob rožnatih ustnicah, je obračal pozornost na njihove jamice in zobe, za katere so že vporabili vse umetnosti, da povečajo blesk njihove narave belote.